

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, РОСІЙСЬКОЮ,
ПОЛЬСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*Міжнародної
науково-практичної конференції
молодих вчених,
курсантів і студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Львів – 2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

канд. техн. наук	Рак Т.Є. – головний редактор
канд. техн. наук	Половко А.П. – заступник головного редактора
д-р техн. наук	Гащук П.М.
д-р техн. наук	Грицюк Ю.І.
д-р техн. наук	Гудим В.І.
д-р техн. наук	Гуліда Е.М.
д-р психол. наук	Кривописина О.А.
д-р с.-г. наук	Кузик А.Д.
д-р техн. наук	Рак Ю.П.
д-р техн. наук	Семерак М.М.
д-р фіз.-мат. наук	Стародуб Ю.П.
д-р фіз.-мат. наук	Тацій Р.М.
канд. техн. наук	Башинський О.І.
канд. геолог. наук	Карабин В.В.
канд. техн. наук	Кирилів Я.Б.
канд. фіз.-мат. наук	Меньшикова О.В.
канд. хім. наук	Мірус О.Л.
канд. техн. наук	Пархоменко Р.В.
канд. техн. наук	Рудик Ю.І.
канд. техн. наук	Шелюх Ю.Є.

У представників раннього юнацького віку різноманітнішими стають способи вираження емоцій, збільшується тривалість емоційних реакцій, які викликаються короткочасним роздратуванням, і т.д. Якби доросла людина реагувала на всі подразники з безпосередністю дитини, вона би загинула від емоційної нестійкості – адже коло значимих для неї відносин набагато ширше дитячих. Однак дорослого рятує розвиток ефективних механізмів внутрішнього гальмування і самоконтролю, а також здатність вибірково реагувати на зовнішні впливи [4, с. 21].

Новітні дослідження відкидають думку про ранній юнацький та підлітковий вік як «неротичний» період розвитку. У більшості людей перехід з підліткового віку в юнацький супроводжується поліпшенням комунікативності й загального емоційного самопочуття. За даними американського психолога Р. Кеттела, від 12 до 17 років помітно поліпшуються показники по таких факторах, як товариськість, легкість в спілкуванні з людьми, домінантність (наполегливість, змагальність, прагнення очоловати), тоді як загальна збудливість, навпаки, знижується.

В роки раннього юнацтва спілкування висувається на перше місце, воно відіграє важливу роль у формуванні особистості. Відсутність навичок спілкування змушує юнака бути похмурым, незадоволеним собою. Такі особи помітно відстають у навчанні, нерідко конфліктують з дорослими і з однолітками. Не успішність у спілкуванні з однолітками, батьками, педагогами часто приводить до болісних емоційних переживань.

Емоційність розглядають як стійку властивість індивідуальності, як одну із психологічних складових темпераменту (Б.М.Теплов, В.Д.Небиліцин, А.С.Ольшаннікова), яка виконує системоутворюючу функцію у структурі рис особистості та окремих її якостей (О.П.Саннікова); емоції (В.К.Вілюнас, Г.С.Костюк, О.Я.Чебикін та ін.) та емоційність (А.С.Ольшаннікова, О.І.Палей) беруть участь у регуляції діяльності, є детермінантами успішності діяльності та спілкування (О.П.Саннікова).

Таким чином, конструктивний розвиток емоційної сфери особистості в період ранньої юності дозволяє реалізувати найактуальнішу потребу сьогодення – виховання людини як суб'єкта власної життєдіяльності, також, дозволяє досягнути передумов для найбільш повного розкриття потенціалу особистості, що є основною метою сучасної освіти.

Література:

1. Рубинштейн С. Л Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 1999. – 720 с.
2. Личко А. Е. Подростковая психиатрия. – Ленинград: Медицина, 1985. – 416 с.
3. Левитов Н. Д. Психология старшего школьника. – М.: Госуд. учеб.- педагог. изд-во Мин. просвещения РСФСР, 1955. – 216 с.
4. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста. 8-е издание. – СПб.: Питер, 2000. – 624 с.

УДК. 159.9:37.015.3

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТА В ПЕРІОД НАВЧАННЯ У ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Ніколенко А. Ю.

Гнатишин І.Л., канд. пед. наук,
старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В умовах військових навчальних закладів молода людина потрапляє під вплив потужних стрес-факторів, серед яких одним з найбільш руйнівних є відносна соціальна ізоляція, що перешкоджає спілкуванню. Питання впливу навчальних закладів на становлення особистості студента вивчали такі науковці, як Л. М. Джигун, Еріх Фромм та багато інших відомих дослідників. Однак воно потребує подальшого розгляду, що зумовило вибір теми наших тез.

Переживання самотності у студентів військових навчальних закладів є особливо гострою проблемою, оскільки це може призвести навіть до психічних захворювань [6]. Однак, це почуття може зникнути при встановленні гарних особистісних стосунків з оточуючими людьми. Особлива роль у адаптації студентів до специфічних умов навчального закладу належить офіцерам, що сприяє усвідомленому формуванню початкового образу майбутньої професійної діяльності.

Для фахівця у сфері надзвичайних ситуацій шлях до професійного становлення передбачає основний компонент – наявність потреби в добровільному виборі, що передбачає прагнення присвятити себе високій місії – захисту та порятунку людей.

Науковці виділяють ряд соціально-психологічних факторів, які впливають на психічне здоров'я особистості, що здійснюватиме військову діяльність, а саме:

- соціальна ізоляція (вимушене тривале перебування військовослужбовця в умовах обмеження стосунків з рідними людьми та друзями);
- групове неприйняття (невизнання військовослужбовця іншими членами підрозділу, неприйняття існуючих норм, цінностей, способу мислення);
- зниження толерантності до “значущих інших” (нетерплячість військовослужбовців один до одного, розбіжності взаємооцінювання);
- внутрішньоособистісний конфлікт між статусом і домаганнями (викликає дискомфорт у відносинах, призводить до бурхливої реакції несумісності);
- самотність (породжена розчаруванням у партнері, товаришах по службі, втратою соціальних контактів, невизнанням військовослужбовця на рівні міжособистісної взаємодії);
- соціально-психологічне відчуження (передбачає послаблення міжособистісних контактів, зниження статусу в колективі);
- зростання незадоволення (може виникнути як наслідок суттєвих статусно-рольових розбіжностей, через обмеження можливостей);
- міжособистісний конфлікт (наявність нестатутних стосунків, які можуть викликати глибокі психологічні потрясіння) [5].

Кандидати на навчання у військові навчальні заклади проходять жорсткий професійно-психологічний відбір, у процесі якого враховуються особистісні характеристики та їх психофізіологічні особливості [4]. Але, як стверджують психологи, незалежно від таких особливостей, стрес-фактори різної інтенсивності можуть зумовлювати проблеми в адаптації, зокрема фрустрація та психологічні труднощі перебування у груповій ізоляції [3].

У процесі первинної адаптації людини до нових умов рівнозначну роль грають як ефективність особистісних захисних механізмів, так і свідоме застосування захисних стратегій поведінки для подолання стресових ситуацій. Для профілактики та подолання негативних наслідків перебування в груповій соціальній ізоляції необхідно враховувати складність і багатовимірність даного явища. При цьому безперечно важливими є індивідуально-психологічні особливості курсантів і низка неспецифічних моментів (авторитет керівника; сила мотиву до професійної діяльності; єдність цілей колективу; симпатії та антипатії; наявність у членів колективу здатності до співпереживання; присутність почуття гумору).

Для вирішення проблеми адаптації студентів до умов навчання у військовому навчальному закладі необхідно розробити рекомендації щодо подолання негативних психічних станів, що є перспективою наших подальших досліджень у даному напрямку.

Література:

1. Бодров В. А. Психологія професійної придатності : навчальний посібник для вузів / В. А. Бодров. – М. : ПЕРСЕ, 2001. – 511 с.
2. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Волинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
3. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М. В. Гамезо и др. – М., 1984.
4. Кондратьев М. Ю. Подросток в системе межличностных отношений закрытого воспитательного учреждения: Збірник наукових праць / М. Ю. Кондратьев. – М., 1994. – 97 с.
5. Китаев-Смык, Л. А. Психология стресса / Л. А. Китаев-Смык. – М. : Наука, 1983. – 367 с.
6. Кон И. С. Психология юношеского возраста / И. С. Кон. – М., 1979. 108.